

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/112/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7618203245
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 07. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Kolesár
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2021:7618203245.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Kolesára a sudcov JUDr. Jarmily Čabaiovej a JUDr. Borisa Brondoša v spore žalobcov: 1/ R. P., nar. X. X. XXXX, bytom H. XX, E. a 2/ P. P., nar. X. X. XXXX, bytom H. XX, E., obaja žalobcovia zastúpení: Advokátska kancelária JUDr. Peter Rybár, s. r. o., so sídlom Kuzmányho 29, Košice, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., so sídlom Kubániho 16, Bratislava, o zaplatenie 2.246,56 Eur s príslušenstvom, o odvolaniach žalobcov a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves z 1. apríla 2020, č. k. 7C/23/2018-256

rozhodol:

M e n í rozsudok takto:

Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi v 1. rade a žalobkyni v 2. rade sumu 940,12 Eur s úrokmi z omeškania vo výške 5,05% ročne zo sumy 940,12 Eur od 28.6.2016 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, s tým, že plnením žalovaného jednému zo žalobcov zaniká v rozsahu plnenia povinnosť plniť druhému z nich.

V prevyšujúcom rozsahu žalobu z a m i e t a.

Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobcovi v 1. rade a žalobkyni v 2. rade 100% trov celého konania vynaložených v súvislosti s nárokom na určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov zo dňa 17.12.2009.

Žalobca v 1. rade a žalobkyňa v 2. rade s ú p o v i n n í nahradiť žalovanému 16,30% trov celého konania vynaložených v súvislosti s nárokom na zaplatenie sumy 2.246,55 Eur s príslušenstvom.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 615,12 Eur s úrokmi z omeškania vo výške 5 % ročne od 28.6. 2016 do zaplatenia (I), v prevyšujúcej časti žalobu žalobcu v 1. rade zamietol (II), žalobu žalobkyne v 2. rade v celom rozsahu zamietol (III) a napokon rozhodol o trovách konania vyslovením, že žiadna zo strán nemá na ich náhradu právo (IV). Súd prvej inštancie tak rozhodol o časti žaloby, vylúčenej na samostatné konanie, ktorou sa žalobcovia v konečnom dôsledku (po pripustení zmeny žaloby) domáhali uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť im sumu 2.246,55 Eur s úrokmi z omeškania vo výške 8 % ročne od 28.6.2016 do zaplatenia. Skutkovým základom takto uplatneného nároku bolo v podstatnom tvrdenie žalobcov, že žalobca v 1. rade ako dlžník, žalobkyňa v 2. rade ako spoludlžník a žalovaný v hmotnoprávnom postavení veriteľa, uzavreli dňa 17.12.2009 Zmluvu o revolvingovom úvere č. 8300027270 (ďalej tiež len „úverová zmluva“), na

základe ktorej mal žalovaný poskytnúť žalobcovi v 1. rade peňažné prostriedky v sume 1.493,73 Eur; v skutočnosti, po odpočítaní sumy 147,88 Eur, ktorú žalovaný započítal na pohľadávku na úhradu ceny za službu odkladu splátok, len v sume 1.345,85 Eur. V priebehu konania žalobcovia tvrdenie ohľadne výšky poskytnutých peňazí zmenili v tom zmysle, že od žalovaného mali obdržať len sumu 884,28 Eur (z toho 225,54 Eur ako riadny úver a sumu 658,74 Eur prostredníctvom revolvingového úveru). Žalobcovia sa v úverovej zmluve zaviazali vrátiť žalovanému poskytnuté peniaze s úrokmi vo výške 68,83 % ročne pri ročnej percentuálnej miere nákladov (RPMN) 68,83 %, v 30 mesačných splátkach po 91,28 Eur. Postupnými úhradami žalobcovia na splnenie záväzkov z úverovej zmluvy zaplatili žalovanému spolu sumu 2.765,72 Eur, z ktorej sa žalobou domáhali vrátenia časti v žalovanej sume, s argumentáciou, že nakoľko v úverovej zmluve absentujú údaje o podmienkach čerpania úveru, o termíne konečnej splatnosti úveru, o rozdelení splátok na istinu, úrok a iné poplatky a o výške úroku a nakoľko údaj o výške RPMN v nej vyjadrený nie je správny, je potrebné úver považovať za bezúročný a bezpoplatkový podľa ust. § 4 ods. 3 zák. č. 258/2001 Z. z.

2. Prvoinštančný súd v tejto veci rozhodol už rozsudkom z 10. októbra 2018, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcom v 1. a 2. rade spoločne a nerozdielne sumu 897,71 Eur s úrokmi z omeškania vo výške 8% ročne od 28.6. 2016 až do zaplatenia a v prevyšujúcej časti žalobu. V tomto rozhodnutí prvoinštančný súd vyšiel čo do základu zo záveru o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, ktorú vyvodil jednak z obsahových nedostatkov úverovej zmluvy, jednak tiež zo spotrebiteľskej neprijateľnosti zabezpečenia úveru dohodou o zrážkach zo mzdy a jednak aj na úvahe o neplatnosti dohody o úrokoch v úverovej zmluve, pre rozpor so zákonom, pre kolíziu s dobrými mravmi a tiež aj z dôvodu jej spotrebiteľskej neprijateľnosti. Zároveň posúdil žalovaným vznesenú námietku premičania ako nedôvodnú, na podklade úvahy, že subjektívna premičacia doba začala plynúť okamihom plnenia jednotlivých splátok nad rámec poskytnutých peňazí, kedy podľa jeho názoru žalobcovia už mali vedomosť o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na ich úkor bezdôvodne obohatil. Pokiaľ ide o výšku, súd prvej inštancie vyšiel z toho, že vzhľadom na nastúpenie domnienky o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru boli žalobcovia povinní zaplatiť žalovanému na splnenie ich úverového záväzku len sumu zodpovedajúcu skutočne poskytnutým peniazom (2.233,13 Eur, z toho 1.493,73 z riadneho úveru a 739,39 Eur z revolvingového úveru). V tejto súvislosti súd prvej inštancie nemal za preukázané tvrdenie žalobcov, aby im žalovaný poskytol v skutočnosti len peňažnú sumu 884,28 Eur.

3. Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 11Co/46/2019-171 zo 4. septembra 2019 tento rozsudok zrušil s tým, že v ďalšom konaní uložil súdu prvej inštancie medzi iným tiež opätovne posúdiť existenciu nároku žalovaného na úroky vo svetle vyjadreného právneho názoru a vysporiadať sa s argumentáciou strán ohľadne skutkovej okolnosti výšky poskytnutého úveru, zvlášť v kontexte tvrdenia žalobcov, že časť úverových prostriedkov v sume 1.120,31 Eur bola určená na úhradu ich neexistujúceho záväzku voči žalovanému a osobitne tiež z pohľadu spotrebiteľskej prijateľnosti dohody o odplate za službu odkladu splátok.

4. Vo vzťahu k základu uplatneného nároku súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku skutkovo vyšiel zo zistení, že medzi stranami došlo k uzavretiu úverovej zmluvy vo vopred pripravenej formulárovej podobe, že podľa zmluvných dojednaní mal žalovaný poskytnúť žalobcom úver v sume 1.493,73 Eur a že Žalobcovia sa v úverovej zmluve zaviazali zaplatiť žalovanému odplatu za úver v sume 1.244,77 Eur a odplatu za službu odkladu úverových splátok v sume 147,88 Eur. Na takto ustálený skutkový stav aplikoval ust. § 497 zák. č. 513/1991 Z. z., Obchodný zákonník, v znení neskorších zmien a doplnkov, § 3 ods. 1, § 52 ods. 1 a 2, § 53 ods. 1, 3, 5 a 6, § 54 a § 451 zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, v znení neskorších zmien a doplnkov a § 3 ods. 5 zák. č. 258/2001 Z. z., o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov, v znení účinnom v čase uzavretia úverovej zmluvy; právne posúdil vzťah strán ako záväzkový zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy, pri zakladaní ktorého nebol podľa jeho záveru v úverovej zmluve správne vyjadrený údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov úveru, z ktorého dôvodu považoval úver za bezúročný a bezpoplatkový. Zároveň súd prvej inštancie dospel k záveru o neplatnosti dojednaní o úrokoch v úverovej zmluve.

5. Súd prvej inštancie vzhliadol nesprávnosť údajov o RPMN úveru v tej súvislosti, že podľa úverovej zmluvy mali žalobcovia zaplatiť odplatu za službu odkladu splátok v sume 147,88 Eur „...už pri uzatvorení úverovej zmluvy resp. o výšku poplatku je ponížená cena úveru poskytnutého dlžníkovi. Poplatok teda zaplatí spotrebiteľ vopred t. j. ešte v čase, kedy nie je zrejmé, či vôbec počas trvania úverového vzťahu

o odklad splátok bude žiadať“. Podľa jeho nazerania takáto dohoda nie je platnou a „...z uvedeného dôvodu nie je možné tento poplatok (odplatu za službu odkladu splátok, pozn. odv. súdu) zarátať na istinu poskytnutého úveru, a teda celková výška úveru dosahuje sumu poníženú o sumu poplatku za poskytnutie tejto služby, teda je len vo výške 1.345,85 eur“. Na tomto základe skonštatoval, „...že hodnota RPMN je v predmetnej úverovej zmluve uvedená nesprávne, keď táto dosahuje mieru reálne vo výške 87,34 %.

6. V dôvodoch neplatnosti dohody strán o úrokoch, prvoinštančný súd skonštatoval, že „...odplatu vo výške 1.244,67 Eur pri poskytnutí úveru vo výške 1.493,73 Eur, ktorá značne prevyšuje poskytnutý úver súd považuje za absolútne neplatnú a to podľa § 39 Občianskeho zákonníka“. Vysvetlil v tejto spojitosti, že „V porovnaní s úrokmi poskytovanými peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy t.j. v decembri 2009 pri úveroch poskytnutých bankami od 1 do 5 rokov vo výške 11,43 % zistenej z internetovej stránky NBS, je uvedená úroková sadzba vo výške 68,83 % niekoľkonásobne vyššia ako úrok, za ktorý za obdobných podmienok banky úver poskytovali.“ Dôvodil, že „Je v rozpore s dobrými mravmi, ak sa poskytne spotrebiteľovi úver za cenu niekoľkonásobne prevyšujúcu priemernú cenu porovnateľných úverov poskytovaných bankami.“ Na dôvažok skonštatoval tiež, že „Žalovaným žiadaný úrok z úveru spôsobil značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov tejto úverovej zmluvy“.

7. Posúdenie výšky uplatneného nároku sa podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku skutkovo opieralo o zistenie, že žalobcovi v 1. rade bol zo strany žalovaného poskytnutý úver v sume 884,28 Eur (úver 225,24 Eur + revolving 658,74 Eur). Podľa skutkového záveru prvoinštančného súdu „Nespornosť tejto skutočnosti potvrdil aj žalovaný, ktorý potvrdil, že aj keď žalobcovi v 1. rade bola poskytnutá na základe predmetnej spotrebiteľskej zmluvy celková čiastka vo výške 2.233,13 Eur, predmetná suma bola poskytnutá žalobcovi tak, že časť tejto sumy vo výške 1.120,31 eur bola použitá na vzájomné vyporiadanie (kompenzáciu pohľadávok z predošlých úverov), ďalej z tejto sumy bola odrátaná odplata za možnosť odkladu splátok úveru v sume 147,88 Eur a suma 80,66 Eur ako odplata za možnosť odkladu splátok revolvingu“. Z toho súd prvej inštancie vyvodil, že „Keďže žalovaný nepreukázal na aký úver bola z predmetného poskytnutého úveru odpočítaná suma na jeho kompenzáciu, súd vyhodnotil, že žalovaný je povinný vydať titulom bezdôvodného obohatenia žalobcovi aj sumu vo výške 1.120,21 Eur“. Nakoľko mal prvoinštančný súd zároveň za preukázané, že „...žalobca v 1. rade dobrovoľnými splátkami ako aj zrážkami z jeho mzdy ako aj zo mzdy žalobkyne v 2. rade zaplatil na úver ku dňu 11.11.2013 čiastku v sume 2.765,72 Eur, pričom ďalšími zrážkami zo mzdy žalobkyne v 2. rade bola za obdobie od februára 2015 do mája 2015 titulom poskytnutého úveru zrazená suma 365,12 Eur (91,28 Eur x4), teda spolu bolo na úver zaplatené 3.130,84 Eur“, uzavrel, že „Celkovo žalobcovia preplatili úver o 2.246,56 Eur“.

8. Z tejto sumy súd prvej inštancie považoval za dôvodne uplatnených len 615,12 Eur (so zodpovedajúcimi úrokmi z omeškania), na podklade úvahy, že vo zvyšku bola žalovaným dôvodne vznesená námietka premlčania. V tomto závere súd prvej inštancie vyšiel z názoru, že subjektívna dvojiročná premlčacia doba v danom prípade začala plynúť od času, kedy došlo k jednotlivým úhradám nad rámec poskytnutých peňazí. Na podporu tohto názoru súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku skonštatoval, že „nebol preukázaný iný moment vedomosti o vzniku bezdôvodného obohatenia...“ a poukázal na to, že judikatúra začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty spája s nadobudnutím vedomosti o skutkových okolnostiach, z ktorých možno vyvodiť bezdôvodné obohatenie. Za takúto skutkovú okolnosť prvoinštančný súd považoval aj zaplatenie splátok úveru nad rámec poskytnutej istiny úveru. Podľa jeho nazerania totiž „Už v tom čase žalobca vedel o subjekte, ktorý sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil a tiež mal k dispozícii údaje o skutočnostiach rozhodujúcich pre vyčíslenie výšky bezdôvodného obohatenia t.j. mal vedomosť o výške jemu poskytnutého úveru, ako aj o výške splátok, ktoré na splatenie úveru uhradil“. Dodal v tejto spojitosti, že „Pre posúdenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty nemôže byť rozhodujúce to, či oprávnený má alebo nemá také právne znalosti, aby bol subjektívne schopný posúdiť skutkové okolnosti a zistiť, či na ich základe je možné úver považovať za bezúročný a bez poplatkov“. Súd prvej inštancie sa v odôvodnení napadnutého rozsudku vysporiadal tiež s argumentom o amorálnosti žalovaným vznesenej námietky premlčania. Podľa jeho úsudku aj má žalobca má v tomto spore postavenie spotrebiteľa nemožno „...len z uvedeného dôvodu konštatovať uplatnenie námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi a to aj z dôvodu, že pri posúdení rozporu námietky premlčania s dobrými mravmi sa výnimočnosť dôvodov musí vzťahovať na okolnosti jej uplatnenia, nie na okolnosti, z ktorých je vznik uplatneného nároku vyvodzovaný“. V nadväznosti na to uzavrel, že „...v konaní

neboli preukázané žiadne skutočnosti, ktoré by bránili žalobcovi podať žalobu včas, t. j. pred uplynutím premlčacej lehoty“. Za omeškanie žalovaného so splnením priznanej peňažnej sumy prvoinštančný súd priznal žalobcovi v 1. rade úroky z omeškania s použitím ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v percentuálnej výške vyplývajúcej z ust. § 3 ods. 1 nar. vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, v znení neskorších zmien a doplnkov.

9. Žalobu voči žalobkyni v 2. rade súd prvej inštancie zamietol na podklade záveru, že ako manželka a spoludlžníčka žalobcu v 1. rade nemá vo vzťahu k uplatnenému nároku vecnú legitimáciu. Zdôraznil, že „V zmysle uzavretej zmluvy je len spoludlžníkom ohľadom záväzkov dlžníka (žalobcu v 1. rade). Nie je zmluvnou stranou ako dlžník, teda neprislúchajú jej práva a povinnosti dlžníka v celom rozsahu. Vydania bezdôvodného obohatenia sa môže domáhať len ten, na koho úkor bolo získané. V prípade úverovej zmluvy takýmto subjektom môže byť len dlžník, pretože akékoľvek plnenie, ktoré vykonal on, alebo spoludlžník, je vždy plnením záväzku dlžníka“. Zároveň podľa jeho vysvetlenia tiež platí, že „zo záväzkov týkajúcich sa bezdôvodného obohatenia nie sú ani oprávnení ani povinní manželia spoločne a nerozdielne. Nakoľko za predmet vlastníctva, teda ani bezpodielového spoluvlastníctva manželov, sa nepovažujú pohľadávky a záväzky, ktoré sa riadia všeobecným právnym režimom záväzkových vzťahov“.

10. Napokon rozhodnutie o trovách konania prvoinštančný súd odôvodnil s poukazom na ust. § 255 C.s.p. čiastočným procesným úspechom oboch strán v spore. Dôvodil, že žalobcovia v 1. a 2. rade boli v konaní úspešní čo do návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a v časti žaloby o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, „...takže pri uplatňovaní týchto nárokoch majú nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v celom rozsahu“. Naproti tomu ale „V časti o vydanie bezdôvodného obohatenia bol vo väčšom rozsahu voči žalobcovi v I. rade úspešnejší žalovaný a voči žalobkyni v 2. rade bol žalovaný úspešný v celom rozsahu“. Na dôvažok súd prvej inštancie skonštatoval, že pri rozhodovaní o trovách konania vzal do úvahy aj spotrebiteľský charakter sporu.

11. Proti tomuto rozsudku podali odvolanie obe strany.

12. Žalobcovia odvolaním napadli zamietavé výroky rozsudku s návrhom, aby ich odvolací súd zmenil tak, že žalobe oboch žalobcov vyhovie v celom rozsahu. V odvolaní žalobcovia namietali predovšetkým proti spôsobu právneho posúdenia otázky plynutia subjektívnej premlčacej doby súdom prvej inštancie. V súvisiacej argumentácii vyzdvihli, že pre začatie plynutia premlčacej doby je rozhodujúca existencia skutočnej vedomosti o podstatných skutkových okolnostiach na strane oprávneného subjektu. Podľa ich presvedčenia nemožno považovať za správne, pokiaľ sa v prípade bezúročných a bezpoplatkových úverov vedomosť takýchto skutočností u spotrebiteľov spája s plnením nad rámec poskytnutého úveru, nakoľko tým dochádza k narušeniu podstaty členenia premlčacej doby na subjektívnu a objektívnu (keďže v zmysle uvedeného tieto zakaždým začínajú plynúť súčasne), a tým aj dochádza k výkladu contra legem, keďže v zmysle ustanovenia § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka platí, že subjektívna premlčacia doba začína plynúť až vtedy, keď sa oprávnená osoba skutočne dozvie o tom, že k bezdôvodnému obohateniu došlo a kto sa bezdôvodne obohatil. Podľa žalobcov je potrebné považovať za podstatnú skutkovú okolnosť, nadobudnutie vedomosti o ktorej spotrebiteľom aktivuje plynutie subjektívnej premlčacej doby, skutočnosť, že na úver sa uplatňuje fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Fakticky teda vtedy, keď sa spotrebiteľ skutočne dozvie, že nemá alebo nemal plniť splátky ako vyplývajú z uzatvorenej zmluvy. Inými slovami povedané, bez toho, aby spotrebiteľ vedel, že zmluva o úvere trpí takými vadami, pre ktoré veriteľ nemá nárok na plnenie nad rámec poskytnutých finančných prostriedkov, nemožno hovoriť o skutočnej vedomosti o bezdôvodnom obohatení. V procesných súvislostiach žalobcovia v odvolaní argumentovali, že námietka premlčania musí byť kvalifikovaná, a teda podložená relevantnými tvrdeniami a nespochybniteľnými dôkazmi. Namietali, že v danom prípade žalovaný v námietke premlčania neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti z ktorých by bolo zrejmé, na základe čoho je možné nepochybne dospieť k záveru, že vedomosť o tom, že k bezdôvodnému obohateniu dochádza a kto sa bezdôvodne obohacuje mali žalobcovia už v čase zaplatenia splátok nad rámec istiny poskytnutého úveru. Podľa ich nazerania, o tom, že sa na ich úkor žalovaný bezdôvodne obohatil sa dozvedeli až od svojho právneho zástupcu, ktorému v ten istý deň udelili plnomocenstvo. Žalobcovia poukázali na absurdnosť situácie, pokiaľ by platili niečo, o čom by vedeli, že je nezákonné a čo predstavuje bezdôvodné obohatenie na strane príjemcu. Zároveň dali do pozornosti početnú judikatúru, v zmysle ktorej pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby sa vyžaduje skutočná (preukázaná), a nie len predpokladaná vedomosť. Žalobcovia v odvolaní

nesúhlasili so záverom súdu prvej inštancie, že žalobkyňa v 2. rade v spore nie je aktívne vecne legitimovaná. Dôvodili, že jej právo k uplatnenej pohľadávke je potrebné odvodzovať od toho, že v posudzovanom zmluvnom vzťahu vystupuje ako spoludlžník, a teda z predmetnej zmluvy pre ňu vyplývajú rovnaké práva a povinnosti, ako pre samotného dlžníka. Postavenie solidárneho veriteľa pre žalovanú v 2. rade vyplýva tiež z toho, že obaja žalobcovia sú manželmi, a teda ich príjmy spadajú pod režim bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Práve z týchto príjmov, a teda z majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov boli nároky žalovaného uspokojované, a z tohto majetku došlo aj k poskytnutiu plnenia žalovanému, na ktoré žalovaný nemal žiaden právny nárok, čím sa bezdôvodne obohatil na úkor oboch manželov, teda na úkor oboch žalobcov. Takýmto bezdôvodným obohatením tak došlo k neoprávneným zásahom do majetkových práv oboch manželov, obaja manželia (žalobcovia) tak boli na svojich právach ukrátení a obaja majú možnosť domáhať sa nárokov vyplývajúcich z predmetnej zmluvy. Nakoľko žalobcovia nedostali zo strany súdu prvej inštancie odpoveď na viaceré argumenty, napadnutý rozsudok považovali za arbitrárny, porušujúci ich právo na spravodlivý proces. Svojimi odvolacími námietkami, poukazujúcimi na nedostatky v procesnom postupe súdu prvej inštancie pri odôvodňovaní rozhodnutia, na nesprávnosť skutkových zistení na základe vykonaných dôkazov a na prítomnosť väd v právnom posúdení veci, žalobcovia podľa úvahy odvolacieho súdu uplatnili odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) C.s.p. V odvolaní žalobcami formálne označený a tiež citovaný odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d) C.s.p. nebol podopretý konkrétnymi odvolacími námietkami a výhradami, ktoré by poukazovali na prítomnosť inej vady konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a tak podľa posúdenia odvolacieho súdu nebol tento ďalší odvolací dôvod žalobcami materiálne, a preto ani procesne účinne uplatnený. Odvolací súd v tejto spojitosti upriamuje pozornosť na záver vyplývajúci z uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 90/2019 z 5. novembra 2019, v zmysle ktorého odvolací dôvod nemôže spočívať len na všeobecnom vyjadrení nespokojnosti s rozhodnutím bez bližšej špecifikácie vytykaných nesprávností v kontexte konkrétnych okolností prípadu. Odvolací súd zároveň poznamenáva, že v zmysle ust. § 380 ods. 2 C.s.p. na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok, musí prihliadať, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené. Naproti tomu, vo vzťahu k ostatným odvolacím dôvodom, je odvolací súd podľa ust. § 380 ods. 1 C.s.p. viazaný ich vymedzením v odvolaní, a preto na iné pochybenia súdu prvej inštancie, ktoré by mohli byť v súlade s ust. § 365 C.s.p. dôvodom na podanie odvolania, odvolací súd pri svojom rozhodnutí o odvolaní prihliadať nemôže, aj keby takéto porušenia zistil (por. Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, 1269s).

13. Odvolanie žalovaného smerovalo proti vyhovujúcemu výroku rozsudku a rozhodnutiu o trovách konania. Žalovaný v odvolaní vytkol súdu prvej inštancie v prvom rade nesprávnosť záveru o neplatnosti dohody o úroku v úverovej zmluve. V súvisiacej argumentácii poukázal na to, že súd prvej inštancie pri formovaní tohto záveru prehliadol, že výšku odplaty upravuje ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého sa mali vo veci posúdenia odplaty za požičanie peňažných prostriedkov aplikovať ust. § 3 ods. 10 a 11 zák. č. 258/2001 Z. z. a § 1 ods. 11 nar. vl. č. 238/2008 Z. z., v ktorom je vyjadrený nákladový strop odvíjajúci sa od dvojnásobku priemernej hodnoty ročnej percentuálnej miery nákladov za príslušný typ spotrebiteľského úveru. Z návätia ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka „Ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov a nejde o spotrebiteľský úver podľa zákona o spotrebiteľských úveroch...“ podľa žalovaného jednoznačne vyplýva, že ide o špeciálnu normu, ktorá má prednosť pred všeobecným ustanovením ako je § 39 v spojení s § 3 Občianskeho zákonníka. V danom prípade preto neprichádza do úvahy aplikácia záveru o neplatnosti, ale o moderácii neprimeranej odplaty. Ak právna úprava určuje, že sa má výška odplaty moderovať, potom za žiadnych okolností neprichádza do úvahy záver o neplatnosti. Poukázal na to, že ide o vyjadrenie preferencie zachovania platnosti právneho úkonu, ak má byť táto spochybnená iba neprimeranosťou dojednej výšky (porovnateľne aj nález ústavného súdu SR z 21. júna 2016, číslo konania III. ÚS 528/2015-29). Citoval z dôvodovej správy k zákonu č. 568/2007 Z.z., ktorým sa novelizovali Občiansky zákonník a zákon č. 258/2001 Z.z. a v ktorej sa práve k ustanoveniu § 3 ods. 10 uvádza: V odseku 10 sa navrhuje obdobne ako pri neprimerane vysokej zmluvnej pokute moderačné právo súdov na zníženie celkovej ročnej percentuálnej miery nákladov /RPMN/. Úprava privodí znižovanie neprimeraných úrokov súdom s porovnaním dohodnutej a priemernej ročnej percentuálnej miery nákladov. Akcentoval, že ust. § 3 ods. 10 a 11 zákona č. 258/2001 Z.z. sú k § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka špeciálne ustanovenia, pričom z princípu *lex specialis derogat legi generali* vyplýva, že osobitný zákon ruší všeobecný zákon, keďže práve prostredníctvom tejto zásady sa zabezpečuje praktické uplatnenie a naplnenie cieľa právnej normy, ktorá je špecificky určená pre posudzovanie konkrétnej osobitne upravenej otázky (v tomto

prípade o prípustnej výške odplaty). Ak by mal byť postup súdu prvej inštancie zákonný, potom hore citované ustanovenie je predsa logicky zbytočným ustanovením. Zdôraznil, že okrem nesprávnosti uvedeného záveru napadnuté rozhodnutie taktiež porušuje jeho právo na spravodlivý súdny proces, nakoľko z rozsudku nevyplýva jediný dôvod, pre ktorý súd na citované ustanovenia zákona neprihliadal hoci sa týkajú rozhodnutia vo veci samej a žalovaný na ne opakovane v priebehu konania poukázal. Na podporu svojej argumentácie citoval nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 736/6. Ďalej namietal aj proti záveru súdu prvej inštancie o nesprávnosti údajov o RPMN v zmluve, ktorý podľa jeho presvedčenia nemá žiadnu oporu v dokazovaní. Z odôvodnenia rozsudku podľa jeho presvedčenia nie je ani zrejmé, na základe čoho súd stotožňuje situáciu, kedy došlo k započítaniu časti úveru s pohľadávkou titulom odplaty podľa dohody o poskytovaní služieb s poskytnutím nižšieho úveru. Pohľadávka titulom odmeny podľa dohody o poskytnutí služby uhradená v rámci kompenzácie pohľadávok predsa žalobcom nebola uhradená inak. Z rozsudku sa tak javí, že súd prvej inštancie zamieňa pôžičku a úver, resp. že za úver považuje len vyplatenú čiastku v prospech účtu žalobcu. Takýto postup odporuje chápaniu úveru. Rozsudok v časti priznania úrokov považoval za nepreskúmateľný, nakoľko z neho nevyplýva na základe čoho súd usúdil, že v deň doručenia zmeneného návrhu zo dňa 28.6.2016 vzniklo omeškanie žalovaného so zaplatením sumy 615,12 Eur. Napokon žalovaný v odvolaní poukázal tiež na nesprávnosť rozhodnutia o trovách konania. Namietal v tejto súvislosti, že súd prvej inštancie bez zrejmeho vecného a právneho dôvodu rozhodol, že nemá voči žalobkyni v 2. rade nárok na náhradu trov konania, hoci táto bola v časti žaloby o zaplatenie sumy 2.245,56 Eur neúspešná v celom rozsahu a súčasne nebola úspešná ani v časti o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy. Úspech žalobkyne v 2. rade nie je možné vyvodiť zo žiadnej skutočnosti, a preto záver súdu odkazujúci na ustanovenie § 255 ods. 2 C.s.p. nie je správny. Svojimi odvolacími námietkami, poukazujúcimi na nedostatky v procesnom postupe súdu prvej inštancie pri odôvodňovaní rozsudku, na nesprávnosť skutkových zistení na základe vykonaných dôkazov a na prítomnosť väd v právnom posúdení veci, žalovaný podľa úvahy odvolacieho súdu uplatnil odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) C.s.p. V odvolaní žalovaným formálne označený a tiež citovaný odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d) C.s.p. nebol podopretý konkrétnymi odvolacími námietkami a výhradami, ktoré by poukazovali na prítomnosť inej vady konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a tak podľa posúdenia odvolacieho súdu, rovnako ako v prípade odvolania žalobcov, nebol tento ďalší odvolací dôvod žalovaným materiálne, a preto ani procesne účinne uplatnený.

14. Žalobcovia vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného odmietli jeho argumentáciu na podporu zákonnosti výšky úverovej odplaty. Citovali ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, ktoré odplatu za úver upravovalo rozdielne v znení účinnom od 1.1.2008, od 1.11.2008 a od 1.6.2010. Uviedli, že zmluva o úvere obsahuje väčšie množstvo ustanovení, ktoré možno kvalifikovať ako neprijateľné zmluvné podmienky a ustanovenia, ktoré sú v rozpore so zákonom a dobrými mravmi. Medzi jej najrozpornejšie ustanovenia, ktoré sú v hrubom rozpore s dobrými mravmi sú práve ustanovenia týkajúce sa odplaty za poskytnutý úver. Výška odplaty (87,34%) je v absolútnom rozpore s ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, nakoľko podstatne prevyšuje dvojnásobok odplaty obvykle požadovanej na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch, ako to udáva ust. § 1a ods. 1 nar. vlády SR č. 87/1995 Z.z. V tejto súvislosti poukázali na konštantnú rozhodovaciu prax a na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove zo dňa 7.5.2013, sp. zn. 6Co/138/2012, z ktorého citovali. Argumentovali, že v čase žiadosti boli v nepriaznivej finančnej situácii, a preto odplatu na úrovni 87,34% nemožno považovať za primeranú a v súlade s dobrými mravmi. Na podporu svojej argumentácie citovali z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR zo dňa 6.4.2012 sp. zn. 5Cdo/26/2011 a odkázali aj na rozsudky Krajského súdu v Prešove zo dňa 25.9.2013 sp. zn. 3Co/151/2013 a zo dňa 8.2.2011 sp. zn. 16Co/71/2011. Z uvedeného dôvodu je preto záver o neplatnosti dohody o úrokoch pre rozpor s dobrými mravmi v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka správny. Rovnako za správny považovali aj záver súdu o nesprávne uvedenej výške RPMN. Akcentovali, že do jej výšky mal správne byť zahrnutý aj poplatok za dohodu o poskytovaní služieb, ktorú oni nikdy nevyužili a nikdy za ňu nedostali žiadne reálne protiplnenie. Navyše táto dohoda bola inkorporovaná do textu zmluvy a je zrejmé, že bola podmienkou uzavretia samotnej zmluvy. Záverom opakovane poukázali na zásadu právnej istoty a zopakovali svoj odvolací návrh.

15. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.) prejednal obe odvolania ako podané včas a oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné, bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 C.s.p. a contrario v rozsahu danom ust. § 379, § 380 ods. 1, 2 C.s.p. a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) C.s.p. a s prihliadnutím na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok konania v zmysle ust. § 380 ods. 2 C.s.p. a dospel k záveru,

že napadnutý rozsudok nie je vecne správny. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach 21. júla 2021 po predchádzajúcom oznámení miesta a času tohto procesného úkonu na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu a pri zachovaní lehoty podľa ust. § 219 ods. 3 CSP.

16. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že pri jeho formovaní sa súd prvej inštancie vysporiadal s celým radom skutkových a právnych otázok, z ktorých viaceré ani neboli pre rozhodnutie podstatné. Zjavne len niektoré z nich totiž boli v myšlienkových pochodoch súdu prvej inštancie nosné v tom význame, že buď priamo alebo sprostredkovane vplývali na jeho kľúčové závery. Preto aj napriek tomu, že strany svojimi odvolacími námietkami mienili nastoliť predmetom odvolacieho prieskumu istý rozsah otázok, odvolací súd sa v dôvodoch tohto rozhodnutia obmedzil len na tie z nich, ktoré majú z jeho pohľadu pre vec zásadný význam. Odvolací súd v tejto spojitosti upriamuje pozornosť na to, že Ústavný súd SR vo svojej rozhodovacej praxi k potrebnosti zodpovedania nepodstatných otázok formuloval (tiež) záver, že „...všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania.“ (napr. II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04). V inom rozhodnutí (II. ÚS 200/09) ústavný súd obdobne uviedol, že „...odôvodnenie rozhodnutia nemusí dať odpoveď na každú poznámku či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby spravodlivé súdne rozhodnutie reagovalo na podstatné a relevantné argumenty účastníka konania a aby mu dalo jasnú a zreteľnú odpoveď na riešenie konkrétneho právneho problému..“ Žiada sa v tejto súvislosti pripomenúť tiež výstižný záver, formulovaný ESLP v rozhodnutí vo veci Ruiz Torija proti Španielsku, v zmysle ktorého „Právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní. Stačí, aby reagoval na ten argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za rozhodujúci“

17. Ako bolo zmienené už na inom mieste, súd prvej inštancie vyvodil záver o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru na podklade dvoch samostatných dôvodov, z ktorých každý sám o sebe vylučuje právo žalovaného na úroky a skrz toho zakladá nárok žalobcov na ich vrátenie zo zodpovednosti žalovaného za bezdôvodné obohatenie. Tento moment odvolací súd považoval za potrebné zdôrazniť preto, že pokiaľ aj spôsob (nie výsledok) právneho posúdenia platnosti dohody o úrokoch v úverovej zmluve vyvoláva opodstatnenú pochybnosť o správnosti, už len preto, že súd prvej inštancie v tomto myšlienkovom procese prakticky odignoroval právny názor vyslovený odvolacím súdom, záver súdu prvej inštancie o nesprávnosti údajov RPMN v úverovej zmluve je správny vo výsledku i v spôsobe, akým k nemu súd prvej inštancie dospel.

18. Súd prvej inštancie v otázke rozsahu celkových nákladov spojených s úverom správne uvažoval, že pri poskytnutej peňažnej sume 1.345,85 Eur (úverová suma 1.493,73 Eur znížená o započítanú odplatu za službu odkladu splátok 147,88 Eur), výške mesačnej splátky 91,28 Eur a pri počte splátok 30 nepredstavuje RPMN v úverovej zmluve uvedených 68,83%, ale 87,34%. Odvolací súd v tejto súvislosti poznamenáva, že k rovnakému výsledku je možné dospieť i za predpokladu, že by sa odplata za službu možnosti odkladu splátok nepremietla v znížení sumy úverovej sumy, ale bola by uvažovaná ako náklad spojený s úverom. Hoc obe varianty vedú k rovnakému záveru, odvolaciemu súdu sa na tomto mieste žiada kriticky ozrejmiť samotnú podstatu tejto obchodnej praktiky žalovaného. V zmysle zmluvného vymedzenia odplata za službu možnosti odkladu maximálne 3 splátok mala byť zaplatená dopredu, vo výške zodpovedajúcej takmer 2 splátkam a okamžite mala byť započítaná na poskytnutú úverovú sumu. Pritom nárokovateľným z pohľadu žalobcov mal byť odklad splátok len pri dlhobodej pracovnej neschopnosti a inak odklad splátok podliehal súhlasu žalovaného. Logicky sa vynára otázka, akú to výhodu či hodnotu vlastne možnosť odkladu splátok pre žalobcu predstavovala? Pokiaľ by si totiž žalobcovi odplatu za službu možnosti odkladu troch splátok vo výške rovnajúcej sa takmer dvom splátkam ponechal, za predpokladu ak by nepotreboval odložiť splátky, peniaze by mu zostali a ak by sa predsa len dostal do finančných ťažkostí, takto ušetrené peniaze by mohol použiť na splatenie podstatnej časti ohrozených splátok. Podľa názoru odvolacieho súdu sa v skutočnosti nejedná zo strany žalovaného o službu, ale len o spôsob, akým skreslil podmienky poskytnutia úveru v neprospech spotrebiteľa. Odvolací súd v tejto súvislosti akcentuje, že v okolnostiach prípadu podľa jeho názoru niet skutočnosti, ktorá by z pohľadu ust. § 2 písm. g) zák. č. 129/2010 Z. z. odôvodňovala záver, že posudzovaná služba odkladu splátok nie je takou, na ktorú by žalobcovia mohli nepristúpiť bez vplyvu na možnosť uzavrieť úverovú zmluvu, i keď to je v úverovej zmluve formálne deklarované (v jej časti 8.6).

19. Podľa ust. § 53 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka").

20. Podľa ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

21. Citované normy zakazujú pod následkom neplatnosti v spotrebiteľských zmluvách uvádzať tiež ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Zmluvná voľnosť účastníkov spotrebiteľskej zmluvy je teda obmedzená tiež i tým, že nedovoleným a teda neplatným je i dojednanie spôsobujúce značnú nerovnováhu v ich právnom postavení. Obvyklá argumentácia dodávateľov, že spotrebiteľ sa oboznámil so zmluvou, že si prečítal všetku zmluvnú dokumentáciu, všeobecné obchodné podmienky nevynímajúc, že podpisom s nimi vyjadril súhlas, a že súhlasil s každým takto upraveným inštitútom, povinnosťami na ňom viaznucimi, alebo jednoducho len preceňujúca význam v zmluve prejavenej vôle či formálnu oddelenosť niektorého z dojednaní, opomína podľa odvolacieho súdu samotnú podstatu spotrebiteľskej ochrany, spočívajúcu na premise, že spotrebiteľovi neprijateľné podmienky predovšetkým nemožno vôbec predkladať a pokiaľ tak dodávateľ urobí, koná nepoctivo a musí byť uzrozumený s tým, že na takéto neprijateľné podmienky súd neprihliadne bez ohľadu na to, či a do akej miery sa spotrebiteľ tou ktorou podmienkou zaoberal a v akej podobe na ňu pristúpil. Takto je podľa názoru odvolacieho súdu treba z pohľadu ust. § 2 písm. g) zák. č. 129/2010 Z. z. nazerať aj na zmluvnú podmienku služby odkladu splátok. Táto nepochybne predstavuje nad primeranú mieru výrazný zásah do právneho postavenia spotrebiteľa, pretože nezanedbateľne zvyšuje jeho náklady spojené s úverom bez zrejmej materiálnej protihodnoty. Nemožno preto racionálne pripustiť, aby náležite informovaný spotrebiteľ, dobrovoľne a bez vplyvu na možnosť dohodnutia zmluvného vzťahu i bez pre neho nevýhodnej podmienky, takúto nevýhodnú podmienku prijal; na strane druhej je notoriou, že dodávatelia predkladajú spotrebiteľom formulárové návrhy zmlúv, ktoré vzhľadom na svoj rozsah, formu, štruktúru a použité výrazové prostriedky, nie sú spotrebiteľa schopní v rámci predzmluvného rokovania komplexne poznať a v takomto rozpore obvyčajne podpisujú písomnosti tak, ako sú im predkladané alebo nemajú reálne na výber a v záujme poskytnutia úveru, neraz v ťaživých životných situáciách pristúpia na akékoľvek úverové podmienky. Ani v posudzovanej veci nebola tvrdená a ani dokazovaná zistená skutočnosť, ktorá by tento inak paušálne sa vyskytujúci obraz pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv v akomkoľvek smere pozmenil. I tu nemožno inak ako skonštatovať, že žalobcovia rozhodne nemali objektívne vzaté ekonomický, právny, praktický ani iný dôvod, pokiaľ by o dohode o službe možnosti odkladu splátok bolo rokované, a to korektne natoľko, aby tomu i porozumeli a pokiaľ by i mali reálne na výber, aby na túto, ako už bolo vysvetlené na inom mieste logicky ťažko udržateľnú podmienku, pristúpili. Takúto, pre spotrebiteľa na prvý pohľad zásadne nevýhodnú zmluvnú podmienku nestačí podľa úvahy odvolacieho súdu kompenzovať len tým, že na ňu spotrebiteľ pristúpi na osobitnom formulári, či na oddelenom mieste v úverovej zmluve, v ktorom naviac vyhlási, že na ňu pristúpil dobrovoľne. Dostatočné vyváženie nerovnováhy totiž rozumne predpokladá dojednanie adekvátnej protihodnoty tejto nevýhody pre spotrebiteľa za súčasnej úpravy primeraných záruk jeho ochrany, imanentnou súčasťou ktorej sú tiež jasne, určito a zrozumiteľne formulované zmluvné podmienky a tiež ekonomicky prijateľné bremená kladené na spotrebiteľa. V opačnom prípade je predstava, že náležite informovaný a poučený spotrebiteľ si z alternatív úver so službou odkladu troch splátok za cenu zodpovedajúcu bezmála dvom splátkam a ten istý úver bez tejto služby avšak lacnejší o nezanedbateľnú časť z poskytnutých peňazí, vyberie tú prvú, napriek tomu, že preňho nemá jasný a konkrétny hodnotový význam a len výrazne zvyšuje jeho náklady, absolútne nemysliteľná a preto o zmluvnej slobode spotrebiteľa, vo význame existencie skutočného priestoru pre výber medzi niekoľkými alternatívami, nemožno ani len uvažovať.

22. Preto je záver súdu prvej inštancie, že z dôvodu skreslenia podmienok poskytnutia úveru v neprospech spotrebiteľa, vyjadrením čoho je v úverovej zmluve v podstatne nižšej výške vyjadrený údaj o RPMN, je potrebné úver, považovať za bezúročný a bezpoplatkový v zmysle ust. § 4 ods. 3 zák. č. 258/2001 Z. z. Už len tým je daný základ uplatneného nároku, a preto odvolací súd nepovažoval za potrebné vysporiadať sa s ostatnými odvolacími námietkami žalovaného, nakoľko nech by už odpoveď na nimi nastolené otázky bola akákoľvek, priaznivejší výsledok pre žalovaného nemohli privodiť.

23. Žalobcovia svojimi odvolacími námietkami v intenciách uplatneného odvolacieho dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h) C.s.p., ťažiskovo nastolili predmetom odvolacieho prieskumu správnosť posúdenia

začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby súdom prvej inštancie. Ako už bolo zmienené, v tejto otázke vyšiel súd prvej inštancie z názoru, že vzhľadom na dôvod bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru sa žalobcovia dozvedeli o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na ich úkor bezdôvodne obohatil, vo vzťahu k sumám postupne plateným po tom, čo už vrátili žalovanému ním skutočne poskytnuté peniaze, v okamihu, kedy s vedomím skutkových okolností, z ktorých možno objektívne vzaté vyvodíť záver o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, žalovanému ďalej plnili. Tento názor koncepčne vychádza z v právnej praxi jednotne uplatňovaného výkladového pravidla k ust. § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil vtedy, keď získa znalosť takých skutkových okolností, z ktorých je možné vyvodíť zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie, pričom skutočnosť nadobudnutia informácií tiež o právnej stránke možnosti domáhať sa vydania bezdôvodného obohatenia (napríklad o tom, ako možno právne kvalifikovať nárok), už nie je pri posudzovaní okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby relevantná (por. napr. rozhodnutia NS SR sp. zn. 1 Cdo 67/2011 a 5 Cdo 121/2009). V judikatúre Najvyššieho súdu SR táto všeobecná téza viedla pri posudzovaní nárokov na vrátenie neprávom zaplatených úrokov alebo poplatkov z obsahovo vadných spotrebiteľských zmlúv k prisvedčeniu správnosti myšlienkového konštruktu (odvolacích súdov), že nakoľko sa znalosť zákona predpokladá, spotrebiteľ disponuje už pri uzavretí zmluvy skutkovými informáciami, čo v nej chýba alebo odporuje zákonu; pokiaľ preto zaplatil viac ako prijal z bezúročnej a bezpoplatkovej úverovej zmluvy, od počiatku plnil s vedomím skutočností, objektívne umožňujúcich poznanie, že sa tým veriteľ na jeho úkor obohacuje. V prípade posúdenia úverových zmlúv ako bezúročných a bezpoplatkových z dôvodu obsahových väd sa tak začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby časovo stotožnil s okamihom úhrady tej ktorej sumy, ktorú nad rámec skutočne poskytnutých peňazí dlžník veriteľovi zaplatil (por. napr. rozhodnutia NS SR sp. zn. 3 Cdo/169/2017 a 8 Cdo 163/2018).

24. Toto riešenie, ktoré sa v kontexte argumentácie obsiahnutej v naposledy zmienených rozhodnutiach najvyššieho súdu stalo súčasťou jeho ustálenej praxe a skrz toho prirodzeným interpretačným návodom aj pre ostatné všeobecné súdy bolo materiálne spochybnené až nálezom Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 43/2020 z 12. mája 2020, v ktorom ústavný súd upozornil na to, že posúdenie okamihu nadobudnutia vedomosti oprávneným, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil, je v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 67/2011 a 5 Cdo 121/2009 vystavané na úplne odlišných skutkových okolnostiach (vo veci 1 Cdo 67/2011 sa jednalo o poskytnutie peňazí na základe spornej ústnej zmluvy a vo veci 5 Cdo 121/2009 o náhradu za užívanie nehnuteľnosti na základe neplatného nadobúdacieho titulu), než aké sú základom spotrebiteľmi uplatňovaných nárokov na vydanie plnenia nad rámec poskytnutých peňazí z bezúročných a bezpoplatkových úverov (prípadne z úverových zmlúv s neplatne dohodnutými úrokmi a poplatkami - pozn. odv. súdu) a vyzdvihol tiež fakt, že v druhom z týchto rozhodnutí vôbec nebolo riešené, či oprávnený mohol mať už v čase uzavretia vadnej zmluvy vedomosť o jej neplatnosti (pozn. odv. súdu : pre rozhodnutie bolo rozhodujúcim, že premlčacia doba uplynula aj pokiaľ by sa počítala od právoplatnosti rozsudku, ktorým bolo rozhodnuté o neplatnosti nadobúdacieho titulu). Ústavný súd v tomto rozhodnutí akcentoval, že v týchto prípadoch nešlo o spotrebiteľské spory a poukázal na to, že v sporoch, v ktorých sa spotrebiteľia domáhajú vrátenia nákladov, zaplatených dodávateľovi na základe bezúročnej a bezpoplatkovej zmluvy, má v úvahách relevanciu tiež aspekt možného uprednostnenia princípu ochrany spotrebiteľa pred princípom súkromného práva „vigilantibus iura scripta sunt“ (por. napr. uznesenie NS SR sp. zn. 6 M Cdo 9/2012). Podľa záveru ústavného súdu „...rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 67/2011 a sp. zn. 5 Cdo 121/2009 nedávajú odpoveď na otázku, či je namieste plynutie začiatku subjektívnej premlčacej doby odvíjať od znalosti spotrebiteľa o právnej úprave zakotvujúcej bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru (uplatnenie zásady „neznalosť zákona neospravedlňuje“), ani na otázku, či za takéhoto stavu je moment, keď reálne dôjde k plneniu spotrebiteľa nad rámec istiny, rozhodujúcim z pohľadu záveru o nadobudnutí skutočnej vedomosti spotrebiteľa o vzniku bezdôvodného obohatenia“.

25. Podľa názoru odvolacieho súdu, vo svetle týchto, súdnou praxou aprobovaných interpretačných záverov a ústavným súdom nastavených kritérií ústavnosti pri posudzovaní spotrebiteľských sporov, musí byť v závere o okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby pri práve na vydanie bezdôvodného obohatenia, získaného plnením na bezúročný a bezpoplatkový úver nad rámec poskytnutých peňazí, bez ohľadu na to, či je tento stav následkom obsahových alebo procedurálnych nedostatkov pri uzavretí úverovej zmluvy alebo neplatnosti dojednania o úrokoch a poplatkoch, premietnutých hneď niekoľko teoreticko-právnych premís.

26. Predovšetkým z hľadiska posúdenia začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby sa vyžaduje skutočná a nie iba predpokladaná vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor bol získaný neoprávnený majetkový prospech a kto ho získal; pritom nie je rozhodujúce, že oprávnený sa mohol o bezdôvodnom obohatení dozvedieť pri vynaložení vyššej starostlivosti prípadne aj skôr (por. napr. R 25/1986). Uvedená vedomosť pritom predpokladá znalosť takých skutkových okolností, z ktorých je možné vyvodiť zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie, pričom skutočnosť nadobudnutia informácií tiež o právnej stránke možnosti domáhať sa vydania bezdôvodného obohatenia (tiež o tom, ako možno právne kvalifikovať nárok), už nie je pri posudzovaní okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby relevantná (por. napr. rozhodnutie NS SR sp. zn. 1 Cdo 67/2011). V právnej praxi sa v prípade bezdôvodného obohatenia získaného plnením z neplatnej zmluvy za rozhodujúci pre začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby považuje okamih, v ktorom oprávnený zistí také okolnosti, z ktorých možno vyvodiť, že právny úkon, na základe ktorého sa plnilo, je neplatný. Je zrejmé, že povaha a šírka týchto okolností sa od prípadu k prípadu mení a bude závislá od konkrétnych okolností, predovšetkým ale od tvrdeného dôvodu neplatnosti. Akiste inak je totiž potrebné nazeráť na vedomosť o skutkovej okolnosti neplatnosti právneho úkonu za situácie, keď je následkom celkom zrejmej vady pri inak jasnej právnej úprave a inak na situáciu, keď záver o neplatnosti predpokladá vyriešenie zložitej právnej otázky - napr. vlastníckeho práva prenajímateľa v spore o vydanie bezdôvodného obohatenia získaného užívaním vecí na základe neplatnej nájomnej zmluvy (por. napr. uznesenie NS ČR sp. zn. 33 Odo 306/2005 z 27. marca 2007). Možno preto konštatovať, že o skutočnosti, z ktorej možno vyvodiť, že právny úkon, na základe ktorého sa plnilo je neplatný, treba nevyhnutne uvažovať v škále od jednoduchej skutkovej okolnosti (napr. chýbajúca podstatná náležitosti zmluvy) až po kvalifikovanú informáciu o neplatnosti (napr. upozornenie na neplatnosť políciou - por. napr. rozsudok NS ČR sp. zn. 33 Odo 83/2004 z 20. októbra 2004, alebo aj právoplatné rozhodnutie súdu, v ktorom sa rieši právne významná otázka - por. napr. uznesenie NS ČR sp. zn. 33 Odo 306/2005 z 27. marca 2007). Ostáva dodať, že tieto úvahy je možné bezo zvyšku vzťahovať tiež na posudzovanie okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby pri práve na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo plnením na bezúročný a bezpoplatkový úver nad rámec poskytnutých peňazí. I tu je potrebné považovať za rozhodujúci moment nadobudnutie vedomosti o okolnostiach, z ktorých možno vyvodiť, že úver je bezúročný a bezpoplatkový a aj tu je potrebné mať na zreteli, že od prípadu k prípadu môžu byť takéto okolnosti iné.

27. V prípade spotrebiteľa je potrebné poznanie rozhodujúcich skutkových okolností zároveň posudzovať s ohľadom tiež na princíp ochrany spotrebiteľa. Treba však zdôrazniť že uplatnenie tohto princípu nie je bezmedzné. Súdny dvor Európskej únie (ESD) vo svojom rozhodnutí Home Credit Slovakia, a. s. vs. Biróová už naznačil, že aj ochrana spotrebiteľa musí mať rozumnú mieru. Aj Ústavný súd SR je vo svojej judikatúre kritický k nepriemeranej ochrane spotrebiteľa. Medzi inými vo svojom náleze sp. zn. Pl. ÚS 11/2016 zo 7. februára 2018 ústavný súd (tiež) konštatoval, že v sporovom konaní je pozícia sudcu ako vyhľadávača dôkazov len v prospech jednej strany, neprirodzená. Podľa nazerania odvolacieho súdu, procesné ohľady, ktorých sa spotrebiteľovi v sporovom konaní dostáva (§ 290 a nasl. C.s.p.), neznamenajú úplné vylúčenie základných atribútov kontradiktórneho konania. Zároveň treba mať na zreteli, že procesná ochrana spotrebiteľa musí nadväzovať na podstatu spotrebiteľského hmotného práva, ktorým je ochrana spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami, nekalými obchodnými praktikami a závadnými výrobkami. Aj v spotrebiteľských sporoch ale musí rozhodnutie súdu smerovať k spravodlivému a vyváženému usporiadaniu pomerov strán, tak aby sa spotrebiteľovi v okolnostiach prípadu dostalo primeranej spotrebiteľskej ochrany za súčasného rešpektovania poctivo nadobudnutých práv dodávateľa. I v spotrebiteľských vzťahoch je potrebné v čo najväčšej miere zachovať fundamentálne pravidlo súkromno-právnych vzťahov, že prevzaté záväzky, nevynímajúc povinnosť zaplatiť odplatu za tovar či službu, ale aj primeranú sankciu za ich neplnenie, sa zásadne majú plniť. Preto zásah súdu do zmluvne nadobudnutých práv a prevzatých záväzkov musí mať výnimočnú, skutkovými okolnosťami jasne odôvodnenú a zákonom pevne podopretú povahu. Odvolací súd pripomína, že spotrebiteľskou ochranou sa má vyvažovať nerovnaké postavenie účastníkov spotrebiteľského vzťahu, ktoré vytvára priestor pre vnášanie neprijateľných podmienok do zmlúv či inak nečestné konanie dodávateľov. Podstata spotrebiteľskej ochrany rozhodne nespočíva v ochrane spotrebiteľa pred následkami vlastného konania, a preto v istej rozumnej miere je potrebné trvať na požiadavke obozretnosti spotrebiteľa pri zakladaní a realizácii spotrebiteľského vzťahu. Už vo svojej podstate preto spotrebiteľa nemožno úplne zbaviť zodpovednosti za starostlivosť o jemu patriace práva a ani ho celkom izolovať od právnej regulácie.

28. Konfrontácia týchto právno-teoretických záverov s osobitosťami vyplývajúcimi zo spotrebiteľskej ochrany podľa názoru odvolacieho súdu presne len opodstatňuje istú modifikáciu konštruktu založeného na predpoklade znalosti zákona a obsahu podpísanej zmluvy v prípade spotrebiteľov tak, že je možné im pripísať dôsledky nepriaznivé pre spotrebiteľa len v prípade, že preňho boli podstatné a zároveň poznateľné, určité a zrozumiteľné. To inými slovami povedané znamená, že vedomosť o bezdôvodnom obohatení bude u spotrebiteľa zakladať znalosť jednoduchej skutkovej okolnosti, zásadný dopad ktorej na obsah právneho vzťahu bude v zákone vyjadrený výslovne, prípadne jasne natoľko, že práva a povinnosti z neho budú vyvoditeľné aj bez potreby interpretácie. Premietnuté na daný prípad, o tom, že údaj o RPMN úveru má pre spotrebiteľa podstatný význam niet pochyb. Vyjadruje totiž cenu za požičané peniaze; je teda vo svojej podstate „cenovkou“, ktorá aj pri predpoklade zníženej obozretnosti spotrebiteľa nemôže byť úplne mimo jeho pozornosti. V § 4 ods. 2 písm. j) zák. č. 258/2001 Z.z., v znení účinnom v čase uzavretia úverovej zmluvy je údaj o RPMN jasne stanovený ako obligatórna náležitosť spotrebiteľskej úverovej zmluvy a v § 4 ods. 3 tento zákon spôsobom, ktorý v praxi nateraz nevyvolal žiadnu interpretačnú dišputu, upravuje následok jeho absencie v podobe nastúpenia domnienky o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. So zreteľom na tieto špecifiká, ukazujúce na predovšetkým skutkový základ záveru o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru pri jasnej právnej úprave má odvolací súd za to, že pre spotrebiteľa nerealizovateľné nemožno považovať ani prepočítanie RPMN pri inak zrejmych údajoch, na čo netreba žiaden dôvtip; stačí jednoduchá všeobecne dostupná aplikácia. Ak preto napríklad do výpočtu RPMN zjavne neboli zahrnuté nejaké náklady, alebo ak úverová zmluva tento údaj neobsahuje vôbec, podľa názoru odvolacieho súdu spotrebiteľ má k dispozícii skutkové okolnosti umožňujúce záver, že údaj o RPMN je vadný už v čase uzavretia úverovej zmluvy, z čoho je potrebné ďalej vyodiť, že pokiaľ s vedomím tohto nedostatku veriteľovi platia úroky a poplatky, plnia za okolností, za ktorých objektívne vzaté je možné vyodiť záver o vzniku bezdôvodného obohatenia.

29. Inak je potrebné nazerať na prípady, keď dôvod bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru nemá zrejmy pôvod v jednoducho vyjadrenej zmluvnej podmienke a v jasnej právnej úprave, ktorá sa na ňu vzťahuje, ale spočíva na potrebe uvedomenia si širších skutkových súvislostí, na interpretácii zákona a ich prepojení v myšlienkovom procese. V takejto situácii sa ocitá napríklad aj spotrebiteľ, ktorý pristúpil na neprijateľnú zmluvnú podmienku, alebo ktorý uzavrel zmluvu, v ktorej sú podmienky upravené netransparentne alebo skresľujúco. Už zo samotnej podstaty ochrany spotrebiteľa pred nečestnými praktikami podľa úvahy odvolacieho súdu vyplýva, že v týchto prípadoch vedomosť o vzniku bezdôvodného obohatenia nemožno automaticky spájať len s predpokladom poznania obsahu zmluvy v korelácii s domnienkou znalosti zákona, ale musí v nich pristúpiť aj ďalšia skutková okolnosť odôvodňujúca záver o preukázanej vedomosti oprávneného, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto je zaň zodpovedný. Najčastejšie ňou bude rozhodnutie súdu či iného orgánu verejnej moci, ale principiálne nemožno vylúčiť ani to, že o vade zmluvy a jej následku sa spotrebiteľ kvalifikovane dozvie od inej osoby. Je potrebné zdôrazniť, že dôkazné bremeno vo vzťahu k takejto skutočnosti v konaní zásadne zaťažuje žalovaného, nakoľko preukázanie že subjektívna premlčacia doba vôbec začala plynúť a že uplynula pred uplatnením nároku na súde sú na prospech jeho procesnej strany, keďže on v konaní vzniesol námietku premlčania. Výstižný záver k tejto otázke formuloval napr. Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 6 M Cdo 17/2010 z 28. marca 2012, v zmysle ktorého skutočnosti navodzujúce žalované právo musí tvrdiť žalobca, zatiaľ čo okolnosti toto právo vylučujúce sú záležitosťou žalovaného.

30. Podľa spôsobu právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie, relevantné dôvody bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru v danom prípade celkom isto nespočívajú len na existencii/neexistencii určitej skutkovej okolnosti, ale aj na vyhodnotení platnosti dojednaní o úroku v úverovej zmluve (bod 57 odôvodnenia napadnutého rozsudku) a platnosti dohody o odplate za službu odkladu splátok (bod 59 odôvodnenia napadnutého rozsudku). Z toho vyplýva, že v posudzovanej veci sa jedná práve o taký prípad, kedy vedomosť o bezdôvodnom obohatení nemožno vyodiť len na podklade skutočnosti, že spotrebiteľ pozná obsah zmluvy, ale pre záver o začatí plynutia subjektívnej premlčacej doby je potrebné trvať objektívizovaní inej skutkovej okolnosti, z ktorej spotrebiteľ mohol takúto vedomosť nadobudnúť. Takáto skutková okolnosť ale v spore nevyšla najavo a keďže, ako už bolo vysvetlené vyššie, dôkazne zaťažovala žalovaného, neunesenie dôkazného bremena v tomto smere sa nevyhnutne prejavilo v závere o nedôvodnosti ním vznesenej námietky premlčania, pokiaľ bola založená na uplynutí subjektívnej dvojročnej premlčacej doby. To však nemalo vplyv na plynutie objektívnej premlčacej doby, ktorá je v zmysle ust. § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka trojročná a plynie odo dňa, keď k bezdôvodnému obohateniu došlo. Ostáva dodať, že argument spotrebiteľov o úmyselnej povahe bezdôvodného obohatenia veriteľov v prípade bezúročných a bezpoplatkových spotrebiteľských úverov

bol v právnej praxi odmietnutý (por. napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 291/2015 z 28. februára 2017 a uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 448/2017 zo 4. júla 2017).

31. Rozsah a spôsob plnenia žalobcov v konaní nebol sporný. Možno preto konštatovať, že žalobcovia postupnými úhradami splatili žalovanému sumu zodpovedajúcu im poskytnutej peňažnej sume 884,28 Eur splátkou zaplatenou dňa 14.2.2011. Od toho momentu sa žalovaný prijatými úhradami na ich úkor bezdôvodne obohacoval s tým, že trojročná objektívna premlčacia doba plynula samostatne vo vzťahu ku každej zo žalobcami vykonaných úhrad odo dňa ich zaplatenia. Nakoľko k uplatneniu nároku na súde došlo dňa 18.5.2015 (k douplateniu ešte neskôr), zjednodušene možno povedať, že nárok na vrátenie úhrad zaplatených v období od 15.2.2011 do 17.5.2012 sa premlčal uplynutím objektívnej premlčacej doby. Po dni 18.5.2012 žalobcovia zaplatili žalovanému (dobrovoľnými úhradami i prostredníctvom zrážok zo mzdy) spolu sumu 940,12 Eur, v ktorej časti uplatnený nárok nie je premlčaný.

32. Odvolací súd sa nestotožňuje ani so záverom súdu prvej inštancie o nedostatku vecnej legitímácie žalovanej v 2. rade v spore. Na škodu veci, i v tomto prípade súd prvej inštancie prehliadol, že k tejto otázke odvolací súd zaujal stanovisko v zrušujúcom uznesení. Akcentoval v ňom, že náš právny poriadok inštitucionálne spoludlžníka nepozná a keďže ani zmluvná úprava v tomto smere medzi dlžníkom a spoludlžníkom nerozlišuje, je potrebné vyjsť z toho, že žalobkyňa v 2. rade, hoc je v zmluve uvedená ako spoludlžník, má so zreteľom na obsah úverovej zmluvy a v jeho intenciách dohodnutých práv a povinností strán rovnaké postavenie úverového dlžníka ako žalobca v 1. rade. Odvolací súd tieto úvahy argumentačne dopĺňa v tom smere, že pokiaľ aj k fyzickému plneniu bez právneho dôvodu došlo len jedným zo žalobcov, nepochybne sa tak vždy dialo z prostriedkov patriacich ich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, a preto sa žalovaný bezdôvodne obohatil na úkor oboch žalobcov.

33. Z týchto dôvodov vecne nesprávne rozhodnutie súdu prvej inštancie nemohlo byť v odvolacom konaní potvrdené v zmysle ust. § 387 ods. 1 a contrario C.s.p. a nakoľko zároveň neboli splnené zákonné predpoklady ani pre jeho zrušenie (§ 389 a § 390 C.s.p), v súlade s ust. § 388 C.s.p. ho odvolací súd zmenil tak, že žalovaného zaviazal zaplatiť obom žalobcom sumu 940,12 Eur s úrokmi z omeškania vo výške 5,05% ročne od 28.6.2016 do zaplatenia a v prevyšujúcom rozsahu ich žalobu zamietol. Ostáva dodať, že v rozhodnutí o úrokoch z omeškania odvolací súd vyšiel z ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka pričom úroky z omeškania priznal v percentuálnej výške vyplývajúcej z ust. § 3 nar. vlády č. 87/1995 Z. z. Počiatok omeškania s peňažným plnením odvolací súd ustálil s použitím ust. § 563 Občianskeho zákonníka od právnej skutočnosti výzvy na plnenie, k čomu podľa jeho zistenia došlo listom žalobcov zo dňa 25.5.2015 (čl. 74).

34. Vzhľadom na zmenu rozhodnutia súdu prvej inštancie, rozhodol odvolací súd v súlade s ust. § 396 ods. 2 CSP o trovách celého konania (prvoinštančného i odvolacieho) podľa ust. § 255 ods. 1, 2, § 262 ods. 1 C.s.p. a priznal plne úspešným žalobcom v 1. a 2. rade v súvislosti s nárokom na určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov zo dňa 17.12.2009 nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. V časti žaloby týkajúcej sa vydania bezdôvodného obohatenia mali žalobcovia čiastočný úspech, Pôvodne uplatňovaný nárok bol vo výške 2.190,72 Eur, po pripustení zmeny žaloby žalobcovia žiadali priznať sumu 2.246,55 Eur; žalobcovia boli úspešní len v rozsahu sumy 940,12 Eur. Žalobcovia mali teda úspech v 41,85 % a žalovaný v rozsahu 58,15 %. Pomer úspechu je teda 16,30 % (83,2 % - 16,8 %), preto žalovanému patrí náhrada trov konania vo výške 16,30 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

35. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné (§ 355 C.s.p.).

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.). Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak: a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). Táto povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.)